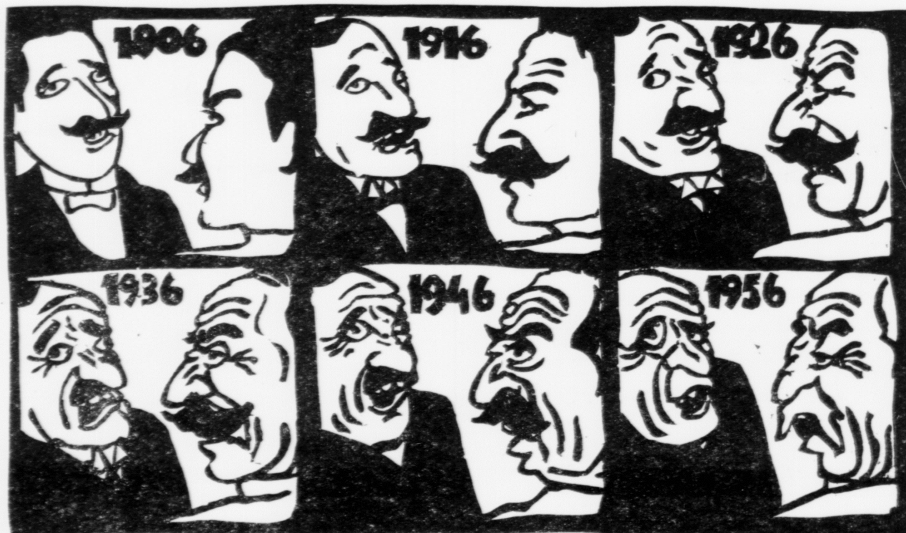

Føroyskur politikkur

Keipumynd úr teiti frá 1943. Myndin sýnir teir báðar »høvdingarnar« í føroyskum politikki í mong ár — Andrass Samuelsen og Jóannes Patursson — upp gjøgnum árin. William teknaði, Stig skar

Keipumyndirnar eru ikki bert figurar — tær hava eisini sál

Pappirsklipp, oljumaðningar, trelatekningar og illustrationir í jolablaðum og bókum eru tey listarligu avrikini, vit vanlig hugsa um, tá talað verður um listamannin William Heinesen. Men hann hevur eisini roynt seg sum keipumyndateknari — karikaturteknari.

Tey, sum eldi eru, minnst kanska teitini Jólarellið og Ólavsekuteitið, sum komu út í 1943 og einaferð eftir kriggið. Í hesum teitunum átti William allar keiputekningarnar.

Ein av teimum, sum skipaðu fyrri hesum teitunum, var Stig Rasmussen, prentari. Um hetta samarbeiðið við William greiðir Stig soleiðis frá:

— Aftaná at vit gövust við tí undirhaldandi blaðnum, Aldan, høvdu vit eina skuld, sum mátti fáast av vegnum.

(Aldan var eitt blað við luttum undirhaldandi til-

fari, sum Stig Rasmussen og Poul Joensen, Poul í Mykinesi, gövu út fyrstu krigsárin. Kápan á Alduni var skrydd við linoleumsskurðum, sum føroyskir listamenn gjørdur. Hesir vóru prentaðir í litum. Aldan kom út í 19 mánaðir í 600–700 eintøkum).

— Vit vóru tí nakrir ungir menn, sum avgjördu at geva út eitt teiti fyrri á tann hátt at fáa pengar til skuldina. Í hesum sambandi vøndu vit okkum til William, tí vit vistu, at hann dugdi at tekna karikaturar — keipumyndir. William var sum altíð positivur og tók dyggiliga undir við ætlanini, og teknaði alt til bæði Ólavsekuteitið og Jólarellið — og tað stóð ikki á hjá honum at tekna.

William teknaði — Stig skar

— Teitini lögdu vit til rættis á tann hátt, at vit fyrst gjørdur eitt resumé yvir hendingar, sum vóru farnar fram. Hetta lótu vit so Williami, sum so valdi tað út, sum hann helt vera vert at gera okkurt við.

— Sjalvur gjørdi William ikki tekstir til tekningarnar, men tó gjørdi hann

okkurt saman við Heðini Brú.

— Sum sagt so vóru vit fleiri og fór innihaldið, tekningarnar, so frá Williami til næsta mann, sum so gjørdi tekst til tað, sum hann kundi siga okkurt um. Soleiðis fór tilfarið frá einum manni til ein annan og at enda varð so alt tilfarið skipað.

— Hetta var jú undir krignum. Skipasambandið var kvett og klicheir kundu ikki gerast í Føroyum tá, so eg skar allar tekningarnar hjá Williami í linoleum, sum vit so brúktu til prentingina. Til síðst var eg heilt kenur í tí einfaldu og fráliku strikuni hjá honum.

Kendu mannin av tekningini

Stig metir, at William er ein stóur karikaturteknari og visir á tvey dømi:

— William hevði einaferð teknað ein mann, sum hann ikki fekk at líkjast. Men, um vit vildu, kundu vit brúka tekningina — annars gjørdist ikki við.

— Meðan vit arbeiddu við teitunum eitt kvøldi, studeraðu vit tekningina og vistu ikki rættiliga. Men tá vit seinri um kvøldið fóru í gjøgnum býin, sigur ein av okkum: »Er hatta ikki maðurin á tekningini?« So beinrakin var tekningin kortini!

Elegantasta hann hevur gjørt

Umframt samarbeiðið um hesi nevndu teitini, hava William og Stig havt ann-

Latið eisini

lortamásan

hava frið!

Sálin í persóninum var við

— Eina aðru ferð hevði William teknað eina mynd av Hákon Djurhuus, men sjálvur dugdi eg ikki at siggja nakran karikatur í henni. Kortini avgjördu vit at brúka hana, tí alt arbeidið bleiv gjørt ókeypis og vit kundu ikki soleiðis kassera nakað.

— Men ein dagin sat eg í einum húsum og hugdi út gjøgnum eitt vindeyga. Uttan fyrri stóð Hákon Djurhuus og prátandi við ein mann. Tá eg soleiðis hevði eygleitt Hákon eina góða letu, kom knappliga tað fram, sum William í síni tekning hevði viljað havt fram og vist á.

— Nei, William sá ikki bert persónin sum ein figur, men eisini sum ein persón við eina sál, og letur linjurnar greiða frá tí, sum býr inni í manninum.

— Í hesum sambandi uppdagaði eg eisini, at William næstan blundandi kundi tekna hvørt einasta mansbarn í Havnni.

að samstarv í samband við prenting av ymiskum, sum William hevur teknað.

Nýliga hevur Stig prentað apotekskonvoluttar, sum William hevur skrýtt við klipp-mynd:

— Tað er heilt imponerandi, at hann hevur kunnað gjørt hetta, nú hann fer um tey 80. Hetta er nakað av tí elegantasta, hann hevur gjørt, heldur Stig.

Annars var tað fyrsta, sum teir gjørdur saman, káputekningin til yrkingasavnið Den Dunkle Sol. William hevði skorti ein gráan hest, sum Stig so skuldi prenta við tí rætta gráa litinum. Tað tók ein dag at koma fram til tann rætta litin. Hetta var fyrstu ferð teir møttust.

WILLIAM HEINESEN & HEÐIN BRÚ

Tey av teimum fáu, ið hava ans fyrri øðrum enn teskshúsala, bnfafundum ella innihaldandi politiskum fofidandsangum.

Føroyar í dag: Í hesum øðrum eru menn farnir undir at gera eina roynd at gera eitt nýtt blað av herum lýsingum. Blaðið eitur »Timin«. Og hetta blaðið røkur just í okkara friðleysis og bráðrúnu tíð eitt tydingarmikið stov, nevniliga tað, at veita tí lesandi fólkinum matnaðir og evgna livið.

Timin: Triðja sálin í »Socialinum« hevði sæð ni á, at lýsingar vóru andskandi. Men nu lýksði hon at fara sama veg, sum »votregil« í dagstívi. 3. ferð, ið hon kom, var ikki meir enn breiðgeislin eftir, alt hitt var vordit til lýsingar.

Fer.: Men »Timin« er kortini alsamt eitt friðarligt blað, ið hvussu er við vikandi tí, tað skrivar um Fer. í Dag.

Timin: Ein vinnur stendur undir borum.... Eftir sita eini friðarligt foreldur.

Fer.: Vit eru gladdir við at luttu okkara gamla vin Timan allur og takka fyrri ta vøkru, men av bráðu gravalu, hann hevði til okkum beint aðrenn hann sjálvur politiskt fór undir grønur toru.

EINAR JOENSEN

Hevur skald til beiggja!

Keipumynd úr teiti frá 1943. Myndin sýnir blaðstjóran, prentaran Einar Joensen, á blaðnum »Timin« og Heðin Brú og William, sum stjórnaðu eina síðu í Føroya Sosialdemokrati, »Føroyar í dag«. William teknaði, Stig skar